

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО СЕЛСКО СТОПАНСТВО „ЗЕМЯ”
ГРАД ПРОВАДИЯ**

УТВЪРДИЛ

ВИОЛЕТА СТАНКОВА

ДИРЕКТОР НА ПГСС „ЗЕМЯ, град Провадия

със заповед № РД 07 – 569/13.09.2021

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
В ПГСС „ЗЕМЯ”, ГРАД ПРОВАДИЯ
/2021-2024/**

Провадия, 2021 година

1. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА В ПРОФЕСИОНАЛНАТА ГИМНАЗИЯ

През 2021/2022 година в гимназията се обучават:

Общ брой ученици: 359 в дневна, дуална, вечерна и самостоятелна форма на обучение.

Етнически произход: смесен

Брой педагогически специалисти: 31 в т.ч. директор и заместник-директор по УД, заместник-директор по АСД и педагогически съветник

Брой паралелки: 15 /дневна и вечерна/

Предизвикателствата в ПГСС „Земя“, град Провадия към настоящия момент са :

- Включването, приобщаването и ограмотяването на всеки ученик;
- -Ориентирането към новите подходи, базирани на идеите за свободно развитие на личността и нейната педагогическа поддръжка;
- Осигуряване на подходяща образователна среда, учебни програми и нови роли в образователния процес;
- Образование в предприемачество.

Стремежът е към засилване на изискването за лична отговорност, което засяга взаимоотношенията между индивида и образователната институция – училището.

ПГСС „Земя“, град Провадия е изправена и пред друго предизвикателство - осигуряването на възможности за *приобщаващото образование* като неизменна част от правото на образование, като процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на всеки ученик и на разнообразието от потребности на всички ученици. В контекста на приобщаващото образование ПГСС „Земя“, град Провадия дава ясен знак за хуманизъм и толерантност /чл.3, ал.2, т.3 от ЗПУО/, тъй като в него се интегрират 7 ученици със специални образователни потребности /СОП/ от 8 до 12 клас. Като отговорна образователна институция, ПГСС „Земя“, град Провадия ориентира политиките си към задържането и предотвратяване на отпадането от образователната система на ученици в задължителна училищна възраст и осигурява свои представители за включване в екипите за съвместна работа на институциите (екипите за обхват).

2. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

Настоящата програмата определя приоритетните направления и действия за подобряване благосъстоянието на децата в училището в изпълнение на Закона за закрила на детето и се базира на основните принципи, залегнали в Конвенцията за

правата на детето на Организацията на обединените нации. Основава се на Закона за предучилищно и училищно образование и Държавния образователен стандарт за приобщаващо образование, както и на принципа за осигуряване интересите на детето и за спазване на правата му. Тя обединява усилията на всички ангажирани институции при планирането и изпълнението на дейностите и е подчинена на приобщаващото образование.

Това е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от потребности на всички ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на учениците във всички аспекти на живота на общността.

Програмата следва принципите на приобщаващото образование и е неизменна част от правото на образование.

3. НАПРАВЛЕНИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА:

3. 1. Гарантиране на правото на всеки ученик на достъп до детска училище най-близо до неговото местоживееие и на правото му на качествено образование.

3. 2. Гарантиране на достъпа на всяки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа.

3. 3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика.

3.4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик –индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал.

3.5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището.

3. 6. Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на учениците.

3. 7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството и общността.

3. 8. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището.

3. 9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество.

3. 10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

4. ОСНОВНИ ФАКТОРИ, КОИТО ОКАЗВАТ СИЛНО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ:

- Лошо икономическо състояние на семейството, където живее детето. Този факт става още по – значим когато по – голяма част от семействата в лошо икономическо състояние са част от етническите малцинства.

- Придържането към определени културни стереотипи, особено когато семейството живее в компактна група сред представители на собствения етнос. Етническата принадлежност влияе на отпадането от училище както чрез икономически причини за напускане, така и чрез т. нар. семейни причини – ранни бракове, непълни семейства и т.н.

- Третата основна група мотиви за ранното напускане на училище се определя от училищната среда и свързаните с нея педагогически фактори – трудности, които детето среща в училище, липса на интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище, конфликтни взаимоотношения със съученици и/или учители, качество и методи на преподаване и подкрепа на децата с трудности при усвояване на учебния материал.

Силни страни:

- създаване на привлекателна учебна среда;
- квалифициран персонал;

- засилени мерки за контрол на отсъствията и успеха на учениците;
- наличието на педагогически съветник в училище.

Слаби страни:

- липса на достатъчно добър педагогически опит за работа в мултиетническа среда;
- незаинтересованост или ниска заинтересованост на родителите;
- ниска успеваемост на част от учениците.

5. ЦЕЛИ И РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Целите и принципите на демократичното общество и по – специално принципа за равенството и недискриминирането, както и международните стандарти в областта на правата на човека, закрилата на децата и защитата на малцинствата, са в основата на настоящата програма и на всички произтичащи от нея образователни политики .

Принципът за осигуряване на равен достъп до качествено образование трябва да бъде съобразен в различна степен със социална интеграция на отделните етнически малцинства.

Необходимо е да се гарантира баланс между приобщаването на учениците от етническите малцинства в образователната система и в обществото, както и да се съхрани и развие тяхната специфична културна идентичност.

Утвърждаването в училище на атмосфера за межкултурно опознаване, сътрудничество и сближаване, за повишаване на межкултурната диалогичност в мултиетническата училищна среда, е неизменна част от политиката на гимназията.

Подобряването на социално – психологическия климат в извънучилищната среда по отношение образованието на децата и учениците от етническите малцинства играе роля на мощен катализатор за активизиране на процеса на интеграция чрез образование.

Активността на самите малцинствени общности – родители, специалисти, ученици, младежи и общественици, е от ключово значение за ценностното осмисляне и за осъществяването на интеграционния процес.

На учениците в гимназията се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Тя осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на децата и учениците. Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик. За реализиране на общата и

допълнителната подкрепа за личностно развитие в училището работи педагогически съветник.

Общата подкрепа за личностно развитие се предоставя от учителите, а допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя в зависимост от плана за подкрепа на ученика.

Подкрепата за личностно развитие на учениците се организира и осигурява в съответствие с разработените областни стратегии за подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на анализ на потребностите от обща и допълнителна подкрепа във всяка община на територията на областта

Цел 1: Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства.

Цел 2: Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците и предотвратяване на социалното изключване.

Цел 3: Създаване на предпоставки за успешна социализация на децата и младите хора от етническите малцинства.

Цел 4: Превръщане на културното многообразие в източник и фактор за взаимно опознаване и духовно развитие на подрастващите и за създаване атмосфера на взаимно уважение, толерантност и разбирателство.

Цел 5: Формиране на подходящ социално – психологически климат, благоприятен за реализирането на програмата

Цел 6: Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности. Това е процес на събиране и анализиране на специфична информация за неговото функциониране – силни страни, затруднения, потенциал за оптимално развитие, участие в образователния процес, възможности за реализация.

Индикатори за отчитане на работата по програмата са:

- справки за броя на отсъствията по неуважителни причини;
- анализ за причините за отпадане на ученици от училище;
- външно оценяване на постиженията и резултатите;
- създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения; между всички участници в образователния процес;
- предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците;
- групова работа с ученици;

- работа със средата, в която е детето или ученикът – семейството, връстниците;
- допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за предучилищното и училищното образование;
- консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;

6. ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА:

Проблем	Деятност за разрешаване на проблема	Очаквани резултати	Отговорници	Срок
1.Ниска мотивация за учене	1.Повишаване педагогическите изисквания и очаквания от учениците. Поощряване успеха и постиженията им.	1.Повишаване мотивацията за посещение на учебните занятия, успех и постижения	Класни ръководители и учители по учебни предмети	У Ч Е Б Н А Г О Д И Н А
2.Неграмотност на родителите	2. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти в гимназията.	2.Промяна на отношението и нагласата на родителите към училищната институция като полезна и необходима за тях.		
3.Занижен контрол от страна на родителите.	2.Организиране на форми за индивидуална работа, подпомагаща отделните ученици да преодолеят свързани с ученето специфични трудности-обща подкрепа за личностно развитие.	3.Повишаване интереса към учебния процес, завишаване контрола върху своите деца.	Класни ръководители и учители по учебни предмети	
4.Голям брой отсъствия по неуважителни причини	3.Допълнителна работа с цел достигане на ДОС.	4.Намаляване броя на отсъствията и задържане в у-ще.		
5.Ранни бракове.	4.Разработване на система от училищни мерки.	5.Намаляване случаите на ранни бракове в у-ще на ученици в задължителна уч. възраст.	Класни ръководители.	
	6.Откриване и стимулиране на талантиливи деца за участие в различни инициативи- обща подкрепа за личностно развитие		Класни ръководители.	
	7. Дейности насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства и техните връстници в интеграционна мултикултурна среда:			
	8. Разширяване броя на учениците обхванати по проекти. Изява на училищно и		Ръководители на проекти	

	<p>извънучилищно ниво.</p> <p>9. Взаимно партньорство между родителска и учителска общност.</p> <p>10. Работа с отделните институции Закрила на детето към „Социални грижи”</p> <p>11. Повишаване квалификацията на учителите за работа в мултикултурна среда обвързана с резултатите и постиженията на ученици.</p> <p>12. Изискване на информация от кметовете на населените места за местонахождението на учениците.</p> <p>13. Посещение в домовете на учениците</p> <p>14. Доклад от класните ръководители до педагогическия съветник за ученици, допуснали отсъствия по неуважителни причини, с цел допълнителна работа</p> <p>15. Дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство -обща подкрепа</p> <p>16. Образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности и участие в проекти, програми, форуми и в други изяви на общинско, областно, национално и</p>		<p>Директор и учители</p>	
--	---	--	---------------------------	--

	<p>международно равнище. 17.Изграждане и прилагане на практиката „ученици-наставници“ за функциониране на сплотена училищна общност, основана на екипна работа, взаимна подкрепа и солидарност 18. Ангажиране на ученическите парламенти с дейности за интервенция при преждевременно напускане на училище</p>			
--	--	--	--	--

7. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Участие на всички заинтересовани страни в процеса на образователната интеграция.
- Повишен обхват в училище на подлежащите на задължително образование (16-годишна възраст).
- Намален дял на преждевременно напусналите образователната система (18-24 г.).
- Намален брой на отпадналите в задължителна училищна възраст (до 16 години).
- Успешно интегрирани деца и ученици в мултикултурна образователна среда.
- Повишен дял на учениците от етническите малцинства, завършили средно образование.
- Придобити знания, умения и компетентности за работа в мултикултурна образователна среда в подготовката на педагогическите специалисти.
- Осъществена квалификация на педагогически специалисти за работа в мултикултурна образователна среда.
- Осигурена система от механизми за осъществяване на контрол върху резултатите от процеса на образователната интеграция.
- Осигурен баланс на мерките за приобщаване на деца и ученици от етническите малцинства в образователната система и в обществото и на мерките за съхраняване и развиване на тяхната специфична културна идентичност.

8. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Ограничаването на дела на преждевременно напусналите училище са свързани с координацията и управление на информационните потоци за обхвата на подлежащите на задължително образование, осигуряване на здравословна и сигурна образователна

среда за децата и учениците, прилагането на ефективно партньорство между заинтересованите институции, прилагането на нормативно зададените механизми за интервенция по отношение на семействата, които не осигуряват достъп на децата си до училище, засилване на информираността на семействата и общностите с деца в риск от преждевременно напускане на училище за ползите от образованието.

Настоящата програма подчинява работата си на международни и национални документи, на които се основава Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България/2021-2030/. Ръководи се от Закон за предучилищното и училищно образование /ЗПУО/ с промени 2020 г., . Наредба за приобщаващото образование, (обн. - ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г., в сила от 27.10.2017 г. , Стратегия за развитието на ПГСС „Земя“, град Провадия /2021-2024/, международни стандарти в областта на правата на децата и правата на лица, принадлежащи към етническите малцинства, към които Република България се е присъединила.

Въз основа на настоящата програма, ежегодно, в началото на всяка учебна година, под ръководството на заместник-директора се изготвя план с конкретни дейности през учебната година.